

tionali non annihilaret materiam, necessariò remaneret materia, hoc autem pacto relicta materia Deus non concurrat ad alterius formæ introductionem, tunc materia erit sine forma. Confirmatur, quia non videtur materia tam parua esse entitatis, vt ad destinationem alterius desinere debeat, adde quòd Deus poterit peculiarem addere concursum, quo conseruet materiam sine forma.

Novi.

Novi. Vt se habet habitudo formæ ad materiam, sic se habet habitudo materiæ ad formam: sed potest forma esse sine materia, ergo & materia sine forma. Maior patet, quia respectus vtriusque est essentialis, minor etiam clara est in anima rationali, quæ sine materia existit. Confirmatur etiam maior, quia materia, & forma videntur esse duo correlatiua, correlatiua verò simili modo se habent inuicem.

CLYPEVS TERTIVS.

Satisfit rationibus Thomistarum.

Num. 15.
Soluuntur
rationes materiae
non habere actum
entitatum
prohantes
Ad primam.

Ad rationes, quibus Thomistæ denegant materiam primæ actum entitatum, sic respondebis.

Ad primam dices esse disparitatem, quia cum ratione entis non repugnat esse actum, imò perfectior actus est perfectior ens, at repugnat rationi entis, quòd ita sit pura potentia, vt non dicat actum entitatum, quia actus entitatus est ipsa entitas rei, quæ dici debet actus, quia opponitur, & correspondet alicui potentia, scilicet potentia obiectiua, nulla verò res respondet alicui potentia, nisi illa res sit aliquis actus, si ergo aliquid ens esset omnimodè potentia, & nullo modo actus, esset ens, & non ens, quod implicat. Ex quo patet Responso ad argumentum, licet enim detur vnua extremum, quod sit totus actus, non tamen sequitur debere dari aliquid ens, quod sit tota potentia, quia inquam hoc repugnat, & cum dicitur, extrema nihil participant inuicem de extremis eiusdem rationis concedo, sicut sunt calor, & frigus, seu de extremis categoricis, Deus autem se habet transcendentia liter ad quodlibet ens creatum. Quòd si inter entia creata daretur aliquid ens, quod esset totus actus, rectè inferretur, ergo inter entia creata debet dari aliquid ens, quod sit tota potentia, at inter entia creata nullum dabile est, quod sit totus actus, ergo nullum dabitur, quòd sit tota potentia, ex quo videt, quòd argumentum allatum potius sit in fauorem Scotistarum, quam Thomistarum.

Ad secundam.

Ad secundam responde, quòd ex duobus entibus in actu completis non fiat vnum per se, non sic autem se habent materia, & forma, aut dic quòd ex duobus entibus in actu Physico, id est, quorum vterque habeat actum Physicum, concedo, materia verò non habet talem actum Physicum, sed solum entitatum.

Si dicas, Aristoteliem primo Physicor. text. 78. dicere res naturales fieri ex non ente in actu, ente tamen in potentia, ergo vult Aristoteles materiam esse non ens in actu, sed ens solum in potentia. Responde intelligi, quòd res naturales fiant ex non ente in Physico actu constituto, non tamen denegat fieri ex ente habente actum en-

titatum, cumque dicit fieri ex ente in potentia. loquitur de potentia subiectiua, quæ secum compatitur actum entitatum.

Ad tertiam dices, Aristotelem dicentem materiam esse puram potentiam intelligi de pura potentia subiectiua, seu passiva. quæ potentia, cum sit realis, non potest intelligi sine aliqua actualitate entitativa, quomodo enim potest intelligi, quòd aliquid sit verè, ac realiter receptiuum alterius, nisi in se aliquid sit? nam dixit commentator tertio de celis com. 29. omnem potentialitatem passiuam in aliqua entitate fundari, licet ergo materia prima dicatur pura potentia, hoc tamen intelligitur de subiectiua, seu passiva, quæ & habet actum entitatum.

Ad tertiam.

Ad quartam dic, diuisionem illam esse in actum Physicum, seu informantem, & in potentiam subiectiuam, quæ potentia subiectiua excludit quidem actum informantem, non tamen entitatum, nam præter actum Physicum, & informantem datur ille entitatum.

Ad quartam.

Ad quintam responde, omne esse est a forma, dupliciter intelligi potest, primo de ente specifico, & completo, secundo omne esse est a forma, vel intrinsicè dante, & componentè illud, vel solum terminante aliquo modo eius dependentiam, & hoc sensu ipsum esse materie potest dici esse a forma, quatenus ab ea dependet naturaliter, ad illamque habet transcendentialem ordinem.

Ad quintam.

Ad sextam dic, materiam totam esse potentiam, & totam actum, sed diuerso respectu, totam, inquam, esse potentiam subiectiuam, & totam actum entitatum, potentia autem subiectiua non opponitur actui entitatum incompleto, sed potius illum essentialiter includit.

Ad sextam.

Ad septimam dic, quòd materia possit considerari in vniuersum, vel in particulari: si in vniuersum, cum hæc consideratio sit abstracta, & Metaphysicis, rectè dicitur materiam reuocari ad gradum corporis, cuius est principium, quòd si consideretur in particulari, cum non consideretur nisi vt contracta, per hanc, vel illam formam rectè reuocatur ad illam speciem, cuius est pars, vnde ad Maiorem argumenti dices: de actu completo concedo, de incompleto nego, materia autem non est determinata ad illam speciem directè concedo, indirectè nego.

Ad septimam.

Ad octauam dic, illam comparisonem Aristotelis sic intelligendam esse, quòd sicut lignum est in potentia subiectiua respectu artificialium, ita materia prima sit in potentia subiectiua, cum quo bene stat, quòd sit actus entitatus, lignum quoque respectu artificialium rectè dicitur actus entitatus, & dum ait Aristoteles, quòd materia non sit ens quasi hoc aliquid intelligitur de hoc aliquid completo, & specifico.

Ad octauam.

Ad nonam concessa maiori neganda est minor, hæc ens, & actus entitatus conuertuntur, non tamen ens, & actus Physicus.

Ad nonam.

Ad decimam dic, illum actum conuenire materiæ, in quantum ipsa est ens, & ille actus correspondet potentia obiectiua, quæ potentia non est solum in ordine ad causam efficientem, sed in ordine ad rem, quæ ponenda est extra causas: sed de hoc in Metaphysica, vbi dicta potentia obiectiua necessitas adfertur.

Ad decimam.